

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 27 października 2021r.

PS-VI.431.1.21.2021.MP

*Szanowna Pani
Małgorzata Wojnarowicz
Dyrektor Domu Dziecka
w Pacóltowie*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK- IV.0030.688.2021 z dnia 28 września 2021 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Marzena Przybylska – główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Lilla Kondrusik – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę doraźną w trybie uproszczonym w Domu Dziecka w Pacóltowie przy ul. Skrajnej 1. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 4 października 2021 r. i zakończono w dniu 11 października 2021 r. Przedmiot kontroli stanowiła realizacja zaleceń wydanych po kontroli doraźnej przeprowadzonej w dniach 14-15 oraz 18-21 stycznia 2021 r., której przedmiotem była ocena jakości sprawowanej opieki i wsparcia udzielanego wychowankom umieszczonym w placówce oraz przestrzegania praw dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji tragicznie zmarłej wychowanki, o której mowa w piśmie Rzecznika Praw Dziecka z dnia 11 stycznia 2021 roku, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2020, poz. 821 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720) – zwanego dalej rozporządzeniem.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka/Dom Dziecka/Jednostka/kontrolowana Jednostka – co oznacza: Dom Dziecka w Pacóltowie, ul. Skrajna 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie,
2. Dyrektor/Dyrektor Placówki/Dyrektor kontrolowanej Jednostki – co oznacza: Dyrektora Domu Dziecka w Pacóltowie, panią Małgorzatę Wojnarowicz,
3. wykaz – co oznacza: wykaz wychowanków przebywających w Domu Dziecka w Pacóltowie, sporządzony w dacie kontroli przez Dyrektora Placówki /**akta kontroli str. 1-2/**,
4. MOS/MOW – co oznacza: Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii/Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy,
5. zespół – co oznacza: zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 135 ustawy.

Kontrola obejmowała okres od 22 marca 2021 r. (tj. od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego przez Dyrektora), do dnia jej zakończenia. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Placówkę. Ustaleń kontrolnych dokonano na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń i wyjaśnień złożonych przez panią Małgorzatę Wojnarowicz – Dyrektora Placówki, analizy akt wychowanków, rozmów z wychowankami i pracownikami kontrolowanej Jednostki oraz oględzin Domu Dziecka.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z uchybieniem**.

Ustalenia dotyczące realizacji zaleceń pokontrolnych:

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w funkcjonowaniu Placówki, w wystąpieniu pokontrolnym PS-VI.431.1.1.2021.MP z dnia 17 marca 2021 roku, skierowanym do Dyrektora Jednostki, zalecono:

1. Bezwzględnie realizować obowiązek wynikający z art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, polegający na składaniu przez Dyrektora Placówki opiekuńczo-wychowawczej, w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej do właściwego sądu wniosku wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.
2. Podjąć współpracę z Sądem w celu sporządzenia przez opiniodawczy zespół sądowych specjalistów opinii w sprawach rodzinnych (np. pod kątem więzi) lub prowadzenia poradnictwa specjalistycznego dla małoletnich i ich matki.
3. Realizować obowiązek wynikający z art. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokumentować fakt wysłuchania dziecka, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałość na to pozwalają, w szczególności dokonując oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, oraz stosownie do okoliczności uwzględniać jego zdanie.
4. Podjąć działania mające na celu zatrudnienia w Placówce psychologa, biorąc pod uwagę problemy z jakimi borykają się dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
5. Modyfikować plan pomocy dziecku nie rzadziej niż co pół roku, zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia.
6. W przypadku istotnych zmian w życiu dziecka uaktualniać diagnozy psychofizyczne, ze szczególnym uwzględnieniem wskazań do dalszej pracy z dzieckiem.
7. Dokładnie i rzetelnie prowadzić dokumentację pracy z dzieckiem, między innymi: karty pobytu oraz pozostałą dokumentację odzwierciedlającą pracę wychowawczą.
8. Dbać o czystość języka, w szczególności w komunikacji z dziećmi. W rozmowach z wychowankami nie stosować zwrotów mogących naruszyć ich godność osobistą.
9. Zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia organizować pracę wychowawczą uwzględniając współpracę wychowawców z rodziną dziecka, osobami biorącymi udział w procesie wychowawczym dziecka, sądem oraz innymi instytucjami, w tym MOS/MOW i na bieżąco powyższe dokumentować.
10. Stosować się do *Procedury postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia placówki przez wychowanka* i każdorazowo w przypadku ucieczki wychowanka sporządzać notatkę ze zdarzenia.

11. Wzmocnić nadzór Dyrektora nad **sposobem i jakością** wykonywania przez pracowników zadań związanych z opieką i wychowaniem oraz prowadzonej przez nich dokumentacji.

Do wydanych zaleceń nie wniesiono zastrzeżeń. W odpowiedzi na wyżej wymienione zalecenia pokontrolne, pismami z dnia 20 kwietnia 2021 r. (data wpływu 22 kwietnia 2021 r.) oraz 21 maja 2021 r. (data wpływu 24 maja 2021 r.) Dyrektor Domu Dziecka w Pacóltowie, pani Małgorzata Wojnarowicz, poinformowała o działaniach podjętych w celu realizacji wskazanych przez zespół inspektorów zaleceń.

Realizacja zaleceń wydanych po kontroli doraźnej przeprowadzonej w styczniu 2021 r. przedstawia się w sposób następujący:

Ad. I.

W celu potwierdzenia realizacji tego zalecenia Dyrektor Placówki przedstawiła kserokopie wniosków skierowanych w dniu 7 kwietnia 2021 r. do:

- Sądu Rejonowego w Nidzicy w sprawie rodzeństwa (w wykazie pod pozycją nr 3 i 4) oraz
- do Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim w sprawie rodzeństwa (w wykazie pod pozycją nr 5 i 6),

o wszczęcie z urzędu postępowań o wydanie zarządzeń wobec dzieci celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających ich powrót do rodziny albo umieszczenia ich w rodzinie przysposabiającej **/akta kontroli str. 3-4, 127/**.

Jak wynikało z uzyskanych informacji, do dnia rozpoczęcia kontroli, Placówka nie otrzymała odpowiedzi z ww. Sądów w sprawie złożonych wniosków.

Na prośbę kontrolujących, w dniu 6 października 2021 r. Dyrektor skontaktowała się z Sądami i w tym samym dniu otrzymała odpowiedź z Sądu Rejonowego w Nidzicy o braku możliwości powrotu rodzeństwa (w wykazie pod pozycją nr 3 i 4) do domu **/akta kontroli str. 5-6/**.

W przypadku 4 pełnoletnich wychowanków (w wykazie pod pozycją nr 1, 2, 7, 8) nie było zasadności składania takiego wniosku.

Rodzeństwo (w wykazie pod pozycją nr 9, 10, 11, 12, 13, 14) – umieszczone zostało w Placówce 23 marca 2021 r., nie minęło więc 18 miesięcy, o których mowa w art. 100 ust. 4a ustawy.

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 1 zostało zrealizowane.

Ad. II.

Jak wynika z pisemnej informacji przekazanej przez Dyrektora Placówki, **stanowiącej akta kontroli str. 7-8**, współpracy z Sądem w -----
-----w zalecanym zakresie nie podjęto z uwagi na fakt, że ww. -----
-----.

Jednocześnie Dyrektor Jednostki poinformowała, że podjęła współpracę z Sądem i wystąpiła z wnioskiem o przebadanie wychowanki **(w wykazie pod pozycją nr 3)** w Opiniodawczym Zespole Sądowych Specjalistów oraz o-----

W dniu przeprowadzania czynności kontrolnych ww. wychowanka-----

Ww. osoba w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych nie posiadała natomiast zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy, które zostało przedstawione kontrolującym w trakcie trwania postępowania kontrolnego. W ramach bieżącego instruktażu zwrócono Dyrektorowi Placówki uwagę na konieczność weryfikowania tego wymogu przed zatrudnieniem danej osoby w Placówce.

Z rozmowy z panią psycholog zatrudnioną w Jednostce oraz z przedłożonej dokumentacji wynika, że w ramach swoich obowiązków prowadziła zajęcia grupowe i indywidualne. Podczas zajęć z grupą skupiała się na jej integracji, niwelowaniu niepożądanych zachowań, rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, rozwijaniu asertywności. W pracy indywidualnej natomiast pomagała rozwiązywać bieżące problemy osobiste wychowanków, duży nacisk kładła na rozwój procesów poznawczych, rozpoznawanie emocji, radzenie sobie z nimi. Uczyła tolerancji i akceptacji dla inności, metod radzenia sobie ze stresem, pomagała budować poczucie własnej wartości oraz rozwijać empatię. Psycholog była dostępna również dla rodziców. W dniu 2 września 2021 r. spotkała się z rodzicami rodzeństwa (w wykazie pod nr 9-14) i zaproponowała współpracę ale rodzina z tej propozycji nie skorzystała /**akta kontroli str. 20-21**/.

Swoją pracę dokumentowała w kartach udziału w zajęciach specjalistycznych, arkuszach obserwacji dziecka oraz w dzienniku zajęć. W ramach instruktażu omówiono szczegółowo sposób prowadzenia powyższej dokumentacji.

Podczas rozmów z zespołem kontrolnym, dzieci pozytywnie wypowiadały się na temat psychologa, potwierdziły, że uczestniczą w zajęciach. Pełnoletni wychowankowie stwierdzili, że takiej pomocy nie potrzebują, ale wiedzą że mogą z niej korzystać.

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 4 zostało zrealizowane.

Ad. V.

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych w Placówce umieszczonych było 14 wychowanków, **wykaz dzieci stanowi akta kontroli str. 1-2**

Spośród 14 wychowanków figurujących w ewidencji Placówki czworo osiągnęło pełnoletność (pozycja nr 1, 2, 7 i 8 z wykazu), sześcioro (rodzeństwo) przyjęto do Placówki 23 marca 2021 r. (pozycja 9, 10, 11, 12, 13, 14 z wykazu).

Czworo wychowanków przebywało w kontrolowanej Jednostce także w czasie przeprowadzania czynności kontrolnych w styczniu 2021 r., w tym jedna wychowanka (pozycja nr 5 z wykazu) od 4 marca 2021 r. przebywała w -----). Kontrolujący poddali analizie dokumentację tych dzieci, w tym plany pomocy dziecku i ich modyfikacje.

Dodatkowo przeanalizowano dokumentację czworga rodzeństwa, przyjętego do Placówki w marcu 2021 r. (pozycja nr 9, 10, 11, 14 z wykazu). Analizie poddano również dokumentację jednej wychowanki, która osiągnęła pełnoletność 1 sierpnia 2021 r. (pozycja nr 7 z wykazu).

Zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia, plan pomocy dziecku jest modyfikowany w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka lub jego rodziny, nie rzadziej niż co pół roku w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Ustalono, iż we wszystkich przypadkach dokonano modyfikacji planów pomocy dziecku nie rzadziej niż co pół roku, zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia /**akta kontroli str. 22-41**/.

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 5 zostało zrealizowane.

Ad VI.

W celu potwierdzenia realizacji tego zalecenia, zespół inspektorów przeprowadził rozmowę z pedagogiem, który był odpowiedzialny za sporządzanie diagnoz psychofizycznych, o których mowa w § 14 ust. 1 rozporządzenia. Psycholog nie uczestniczył w ich sporządzeniu, ponieważ nie był wtedy jeszcze zatrudniony w Placówce. Z informacji przekazanych kontrolującym wynika, iż dokonano aktualizacji wszystkich diagnoz, u dzieci które tego wymagały. Na dowód przedstawiono kontrolującym aktualizacje diagnoz 4 wychowanków, którzy zostali umieszczeni w kontrolowanej Jednostce w 2013 i 2014 roku (pozycja nr 3, 4, 5 i 6 z wykazu). Analiza tych dokumentów wykazała, iż w aktualizacjach diagnoz uwzględniono aktualną sytuację i potrzeby poszczególnych wychowanków. Wskazano w nich również jak powinna wyglądać dalsza praca z dzieckiem **/przykład akta kontroli str. 42-50/**.

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 6 zostało zrealizowane.

Ad VII.

W celu sprawdzenia realizacji powyższego zalecenia poddano analizie dokumentację prowadzoną dla ośmiorga wychowanków (pozycja nr 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 i 14 z wykazu), w tym karty pobytu oraz pozostałą, odzwierciedlającą pracę wychowawczą.

Stwierdzono, że w/w karty uzupełniano terminowo, to jest nie rzadziej niż raz w miesiącu oraz we wszystkich obszarach, zgodnie z art. 17 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia. Zapisy dokonywane w kartach były rzetelne, czytelne i spójne z innymi dokumentami prowadzonymi w Placówce, między innymi z dokumentacją psychologa, pedagoga czy zapisami w *Zeszytach informacji* **/akta kontroli str. 51-101/**

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 7 zostało zrealizowane.

Ad. VIII.

Podczas rozmów indywidualnych zapytano wychowanków o to, w jaki sposób zwracają się do nich pracownicy Placówki i czy nadal zdarza się, że używają słów uznanych za społecznie nieakceptowane.

Wszyscy wychowankowie poinformowali zespół kontrolny, że pracownicy Placówki, w tym wychowawcy, pedagog, psycholog i Dyrektor zwracają się do nich w miły sposób, są pomocni i cierpliwi, nie używają wulgarnego słownictwa.

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 8 zostało zrealizowane.

Ad. IX.

Z przeprowadzonej przez zespół kontrolerów analizy dokumentacji prowadzonej dla ośmiorga wychowanków (pozycja nr 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 i 14 z wykazu) wynika, iż współpraca wychowawców z rodziną dziecka, osobami biorącymi udział w procesie wychowawczym dziecka, Sądem oraz innymi instytucjami, w tym MOS/MOW była prowadzona i na bieżąco dokumentowana. Zapisy dotyczące współpracy znajdowały się między innymi w kartach pobytu, o których mowa w art. 17 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia, notatkach sporządzanych przez wychowawców (znajdujących się w teczkach poszczególnych wychowanków) czy kopiach korespondencji np. z Sądami bądź MOW oraz ośrodkami pomocy społecznej z terenu gmin zamieszkałych przez rodziców wychowanków **/przykład akta kontroli str. 102-115/**.

Z informacji znajdujących się w teczkach dzieci, wynika, iż wychowawcy kontaktowali się z rodzinami i bliskimi wychowanków, z wychowawcami i dyrektorami szkół do których uczęszczali, brali również udział w zebraniach szkolnych dla rodziców wychowanków. Utrzymywali również kontakt z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny (jeżeli objęte

były wsparciem). Analiza prowadzonej przez wychowawców dokumentacji wykazała również, iż konsultowali się także z innymi specjalistami pracującymi z dziećmi i z pracownikami MOW. Stwierdzony stan faktyczny potwierdziły wyjaśnienia złożone przez Dyrektora **stanowiące akta kontroli str. 116-117**, dotyczącymi współpracy z MOW-----

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 9 zostało zrealizowane.

Ad. X.

Stwierdzono, że informacje o każdej ucieczce odnotowywane były w pierwszej kolejności z *Zeszytu informacji*. Wychowawca pełniący dyżur, podczas którego wychowanek uciekł z Placówki, podejmował czynności w celu ustalenia miejsca jego pobytu oraz powiadamiał o tym fakcie Dyrektora, z podjętych czynności sporządzał notatkę - *Zgodnie z Procedurami postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia placówki przez wychowanka*. Wszystkie notatki dotyczące ucieczek i działań podjętych przez pracowników Placówki gromadzone były w teczce *Ucieczki-postępowania wyjaśniające*. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą odnotowano 6 ucieczek, z czego 5 dotyczyło jednej wychowanki, która w czasie trwania czynności kontrolnych również znajdowała się „na ucieczce” (**pozycja nr 3 z wykazu**).

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 10 zostało zrealizowane.

Ad. XI.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że Dyrektor Jednostki nie opracował planu nadzoru pedagogicznego. Z pisemnej informacji przedstawionej przez Dyrektora stanowiącej **akta kontroli str. 118-119** wynika, że w okresie podlegającym kontroli sprawowany nadzór pedagogiczny realizowany był w następujący sposób:

- Zorganizowanie 27 stycznia 2021 r. posiedzenia kadry pedagogicznej w ramach Zespołu ds. Wychowawczych (ww. Zespół spotyka się w zależności o potrzeb związanych z bieżącymi problemami, planowaniem pracy, zmianą przepisów, przeprowadzeniem szkoleń wewnętrznych czy też zewnętrznych itp.), podczas którego omówiono sprawy bieżące związane z funkcjonowaniem placówki, przypomniano przepisy dotyczące instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- Zorganizowanie 2 września 2021 r. posiedzenia Zespołu ds. Wychowawczych, podczas którego pedagog przeprowadziła szkolenie *Metody pracy z wychowankiem*. Przypomniano też o konieczności rzetelnego prowadzenia dokumentacji wychowanków, zachowania czystości w Placówce oraz wokół budynku. Kadra pedagogiczna została zobowiązana do informowania Dyrektora o symptomach wypalenia zawodowego, które może mieć bezpośredni wpływ na przebieg pracy z wychowankami.
- Regularne (nie rzadziej niż raz w miesiącu) kontrolowanie przez Dyrektora dokumentacji sporządzanej przez kadrę pedagogiczną –w celu prowadzenia jej w sposób rzetelny, spójny i adekwatny do sytuacji dziecka.
- Kontrole pracy wychowawców oraz specjalistów przez Dyrektora poprzez obserwację prowadzonych zajęć opiekuńczo-wychowawczych oraz specjalistycznych.
- Regularne rozmowy Dyrektora z wychowankami i pracownikami o bieżących sprawach, w celu rozwiązywania pojawiających się problemów, konfliktów, zapobiegania nawarstwianiu się problemów.
- Bieżącą wymianę informacji mających znaczenie dla sprawnego funkcjonowania Placówki poprzez zapisywanie ich w zeszyt informacyjny.

Na podstawie uzyskanych informacji oraz analizy dokumentacji stwierdzono, że przebieg

spotkań Zespołu ds. Wychowawczych dokumentowany był w zeszycie protokołów, Dyrektor nie sporządził natomiast żadnej adnotacji o dokonaniu kontroli dokumentacji, nie sporządził też notatek z obserwacji zajęć prowadzonych przez wychowawców i specjalistów, trudno więc stwierdzić, czy rzeczywiście miało to miejsce.

W opinii zespołu kontrolnego, w celu sprawowania skutecznego nadzoru pedagogicznego niezbędne byłoby opracowanie planu nadzoru oraz dokumentowanie podejmowanych w tym zakresie działań.

Mając powyższe na względzie uznać należy, że zalecenie nr 11 zostało częściowo zrealizowane.

Stwierdzono dodatkowo, że w ramach podnoszenia kwalifikacji i zapobiegania wypaleniu zawodowemu Dyrektor zorganizował kadrze pedagogicznej szkolenie on-line na temat FAS/FASD, które 1 kwietnia 2021 r. przeprowadziło Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych Placówki w Warszawie. Dyrektor Jednostki zaprenumerował też czasopismo „Psychologia w praktyce” i udostępniania je pracownikom.

Z uzyskanych informacji wynika, że w tym roku zaplanowane są trzy szkolenia wewnętrzne, w ramach wzmacniania kompetencji kadry pedagogicznej oraz zapobiegania wypaleniu zawodowemu, które przeprowadzone będą przez psychologa zatrudnionego w Placówce następującej tematyce:

- „Zaburzenia więzi emocjonalnych wśród dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych”,
- „Zaburzenia zachowania u dzieci”,
- „Pomoc dziecku w relacji indywidualnej”.

Ustalenia dotyczące wychowanków oraz wyniki rozmów z nimi.

W dniu rozpoczęcia kontroli w ewidencji Placówki figurowało 14 wychowanków, co jest zgodne z zapisami art. 95 ust. 3 ustawy. Stwierdzono, że wśród wychowanków znajdowało się 4 dzieci poniżej 10 roku życia. Z ustnych wyjaśnień przekazanych przez Dyrektora wynika, że zostały one umieszczone wraz ze starszym rodzeństwem, na co zezwala art. 95 ust. 2 ustawy. Fakt ten potwierdziła przedstawiona zespołowi kontrolnemu dokumentacja, z której wynika, że dzieci zostały umieszczone w Placówce zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim z 22 marca 2021 r. - Sygn. Akt. INsm 16/21, w którym zarządził natychmiastowe umieszczenie małoletniego rodzeństwa do czasu zakończenia sprawy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, tj. Domu Dziecka w Pacółtowie. Następnie Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim 30 kwietnia 2021 r. wydał postanowienie – Sygn. Akt. INsm 16/21, w którym ograniczył władzę rodzicielską rodzicom biologicznym i zmienił postanowienie – Sygn. Akt. VIII Nsm 99/14 w ten sposób, że umieścił rodzeństwo w placówce opiekuńczo-wychowawczej i uchyli nadzór kuratora.

Zespół kontrolny w dniach 4-5 października 2021 r. przeprowadził indywidualne rozmowy z 5 wychowankami (w wieku 19, 20, 11, 18 i 21 lat). Z pozostałymi nie udało się porozmawiać gdyż:

- 1 wychowanka przebywała w MOW,
- 1 wychowanka przebywała na ucieczce,
- 3 wychowanków przebywało w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Hławie,
- 1 wychowanka i 1 wychowanek odmówili rozmowy z zespołem kontrolującym,

- z 2 wychowankami nie podjęto rozmów z uwagi na wiek.

Wszyscy wychowankowie pozytywnie wypowiedzieli się na temat Placówki. Stwierdzili, że jest w niej dobra atmosfera, pracownicy są dla nich mili i pomocni, zawsze służą wsparciem i radą, każdy wskazał też swojego wychowawcę indywidualnego jako osobę którą darzą szczególnym zaufaniem. Wychowawcy gotują obiady, pomagają też wychowankom, którzy mają dyżur w sprzątaniu. W przypadku nieporozumień reagują i pomagają je rozwiązać i załagodzić. Wychowankowie poinformowali też, że wychowawcy zawsze pukają, zanim wejdą do pokoju, pomagają im też odrabiać lekcje. W czasie nauki on-line każdy miał swój laptop. Wychowankowie dobrze wypowiadali się też na temat specjalistów, którzy według nich zawsze są gotowi do rozmowy i pomocy, choć część stwierdziła, że jej nie potrzebuje.

Chwalili wyżywienie w Placówce, mówiąc, że jest smaczne (za wyjątkiem 1 wychowanka, który wolał jak gotowała kucharka). Kuchnia otwarta była cały czas i dzieci mogły między posiłkami albo po kolacji zrobić sobie coś do picia i do jedzenia. Miały również możliwość przygotowania sobie samodzielnie posiłku, jeżeli coś im nie smakowało oraz zamówienia produktów, których nie było w kuchni.

Podopieczni Placówki poinformowali, że są odpowiednio zaopatrzeni w odzież, pełnoletni stwierdzili, że jeżeli chcą sobie kupić „coś lepszego” to dokładają do zakupu ze swoich pieniędzy. Wszyscy poinformowali, że ostatnio dostali „300+”, które wykorzystali zgodnie z własnymi potrzebami. Jedna wychowanka poinformowała też, że z chwilą uzyskania pełnoletności dysponuje swoimi pieniędzmi zgromadzonymi z tytułu „500+”, które zostały wpłacone na jej prywatne konto bankowe. Wychowankowie nie skarżyli się na warunki mieszkaniowe, stwierdzili, że po remoncie jest bardzo ładnie, poinformowali też kontrolujących, że dorośli mieszkają w pokojach 1-osobowych.

Na pytanie o sposób spędzania wakacji wychowankowie powiedzieli, że uczestniczyli w dwóch obozach letnich.

Notatka z rozmów z wychowankami stanowi **akta kontroli strony 120-122.**

Pozostałe ustalenia

W dniu rozpoczęcia kontroli tj. dnia 4 października 2021 r. zespół inspektorów w pierwszej kolejności dokonał oględzin Placówki oraz jej otoczenia. Na terenie przynależącym do Placówki, stwierdzono niezabezpieczone sterty gruzu, metalowe listwy z gwoździami oraz pobite szkło. Z ustnych wyjaśnień złożonych przez Dyrektora wynikało, że sytuacja ta wynika z remontu trwającego na parterze budynku gdzie powstaje środowiskowy dom samopomocy. Ze względu na bezpieczeństwo dzieci przebywających w Placówce, na prośbę zespołu kontrolujących, w dniu 5 października 2021 r., gruz listwy i szkło zostały uprzątnięte i wywiezione.

Ponadto w toku przeglądu pomieszczeń w dniu 4 października 2021 r. zespół kontrolny stwierdził brak dbałości o stan higieniczny ogólnodostępnych pomieszczeń, a w jednej z łazienek użytkowanych przez dzieci uszkodzone drzwi w kabinie prysznicowej oraz jej zły stan higieniczny. W tym samym dniu posprzątano w salonie oraz w aneksie kuchennym, a w następnym wyczyszczono oraz naprawiono uszkodzoną kabinę.

Poza tym w dużej dwuskrzydłowej lodówko-zamrażarce stwierdzono duże ilości zamrożonego mięsa co wzbudziło w zespole kontrolnym wątpliwości co do możliwości spożycia go w terminie jego przydatności, natomiast w drugiej lodówce oraz w szafce kuchennej stwierdzono przeterminowane produkty:

- parówki z datą przydatności do 15 września 2021 r. ,

- parówki z datą przydatności do 1 października 2021 r.,
- mleko z datą przydatności do 2 października 2021 r.,
- śmietankę 30% z datą przydatności do 1 października 2021 r.,
- mąkę kukurydzianą z datą przydatności do 30 września 2021 r.

W odpowiedzi o przyczynę takiego stanu rzeczy, Dyrektor odpowiedziała, że: „*produkty były fabrycznie zamknięte. Fakt, że produkty znajdowały się w lodówce i nie zostały usunięte wynika, z nieprzestrzegania moich poleceń z dnia 13.07.2021 r. dotyczących obowiązków wychowawcy pełniącego dyżur w godzinach nocnych. W wymienionych obowiązkach został zawarty zapis o sprawdzaniu terminów przydatności produktów do spożycia. Wszyscy wychowawcy poświadczyli polecenie podpisem w zeszycie informacyjnym*”/akta kontroli str. 123-126/. Do powyższego oświadczenia dołączono kserokopie wpisów z *Zeszytu informacji*, z których wynikało zobowiązanie wychowawców pełniących dyżur nocny do wycierania kurzy na meblach, czyszczenia mebli kuchennych i lodówek, przeglądu zawartości lodówek oraz czyszczenia toalet. Pod powyższym zobowiązaniem widnieją podpisy wychowawców. Produkty przeterminowane natychmiast usunięto, natomiast w ciągu następujących dwóch dni dokonano przeglądu mięsa i znaczną jego część usunięto.

Powyższe uchybienia skutkować mogły ryzykiem zatrucia pokarmowego oraz przekazywaniem złych wzorców dotyczących utrzymywania czystości czy właściwego prowadzenia gospodarstwa domowego po opuszczeniu Placówki.

Uwagi i wnioski

Zebrany i zbadany w toku czynności kontrolnych materiał dowodowy wykazał, że Dyrektor Placówki zrealizował zalecenia wydane po kontroli doraźnej przeprowadzonej w styczniu 2021 r. Z rozmów przeprowadzonych z wychowankami wynika, że atmosfera w Placówce jest dobra, mają zabezpieczone wszystkie potrzeby bytowe oraz wsparcie wychowawców i specjalistów, tj. pedagoga i psychologa zatrudnionych w Placówce. Jedno dziecko korzysta też z pomocy psychologa spoza Placówki.

Wychowankowie stwierdzili, że od ostatniej kontroli wychowawcy są „*milsi*” i zawsze pukają przed wejściem do pokoju.

Dokumentacja dotycząca pracy z dzieckiem oraz na jego rzecz prowadzona jest w sposób rzetelny oraz szczegółowy. Pracownicy współpracują z różnymi osobami i instytucjami mającymi wpływ na sytuację dziecka i jego rodziny, co dokumentują. Diagnozy dzieci, które przebywały w Placówce najdłużej uaktualniono.

W Placówce nadal nie sporządza się rocznego planu pracy, ponieważ Dyrektor Jednostki nie jest przekonany co do jego skuteczności. Poinformowała natomiast kontrolujących, iż działania podejmuje na bieżąco zgodnie z pojawiającymi się potrzebami.

W Placówce Dyrektor prowadzi nadzór pedagogiczny, stosując wiele narzędzi. Niemniej jednak, w opinii zespołu kontrolerów, w celu zwiększenia jego skuteczności rekomenduje się stworzenia planu nadzoru oraz dokumentowanie podejmowanych w tym zakresie działań. Jest to tym bardziej wskazane, że jest to obszar, w którym stwierdzono uchybienia, polegające na niestosowaniu się wychowawców do zaleceń Dyrektora dotyczących dbałości o właściwy stan sanitarny i higieniczny lodówek oraz pomieszczeń Placówki.

Biorąc pod uwagę specyfikę pracy w Placówce, z którą stykają się osoby pracujące z dziećmi, nadal rekomenduje się organizowanie szkoleń umożliwiających rozładowanie napięć powstałych w trakcie wykonywania obowiązków (np. w formie superwizji), a także wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych pracowników w celu zapewnienia

wychowankom zaspokojenie ich potrzeb, m.in. emocjonalnych, na możliwie najwyższym poziomie.

Zalecenia

W związku ze stwierdzonym uchybieniem, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za jego powstanie, stosownych działań, mających na celu wyeliminowanie go oraz realizację następującego zalecenia.

1. W ramach sprawowanego przez Dyrektora nadzoru nad jakością i sposobem wykonywanej pracy zatrudnionych w Placówce wychowawców, podjąć działania mające na celu wyeliminowanie uchybień stwierdzonych w zakresie utrzymywania właściwego stanu sanitarnego i higienicznego pomieszczeń Placówki oraz przechowywania żywności.
2. Dokumentować formy prowadzonego przez Dyrektora nadzoru nad jakością pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020, poz. 821 ze zm.).

**Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO**
Urszula Jędrychowska
ZASTĘPCA DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej

Marzena Przybylska – główny specjalista
Lilla Kondrusik – główny specjalista

Do wiadomości:
Rzecznik Praw Dziecka

